

22. Závěr

Praktický lékař má při prevenci návykových problémů velkou výhodu, protože do jeho ordinace často přicházejí pacienti, kteří užívají návykové látky rizikově nebo je zneužívají bez závislosti. K praktickému lékaři chodí také mnozí závislí pacienti, kteří by jinou odbornou pomoc nevyhledali, nebo o ní nevědí. S ohledem na výše uvedené může praktický lékař dosahovat v prevenci a léčbě návykových nemocí velmi dobrých výsledků, a to i na malé časové ploše.

Na úplný závěr bych ještě rád poděkoval zkušenému praktickému lékaři panu MUDr. Petru Herlemu za užitečné připomínky k rukopisu této knihy.

Použitá literatura

- American Psychiatric Association (2010): *Practice guideline for the treatment of patients with substance use disorders*. Second Edition, American Psychiatric Association: Spojené státy americké: Virginie, 2010.
- ARMSTRONG-MOORE, R. a spol. (2018): Interventions to reduce the negative effects of alcohol consumption in older adults: a systematic review. In: *BMC Public Health*, 18, 1, 2018, 302.
- BAANDRUP, L. a spol. (2018): Pharmacological interventions for benzodiazepine discontinuation in chronic benzodiazepine users. In: *Cochrane Database Syst Rev*, 3, 2018, doi: 10.1002/14651858.CD011481.pub2.
- BARTLEY, C. A. a spol. (2013): Meta-analysis: pharmacological treatment of pathological gambling. In: *Expert Rev Neurother*, 13, 8, 2013, 887–94.
- BECKER S. J. a spol. (2008): Outpatient interventions for adolescent substance abuse: a quality of evidence review. In: *Consult Clin Psychol*, 76, 4, 2008, 531–43.
- BERAN, J. (2010): *Lékařská psychologie v praxi*. Praha: Grada 2010, 144.
- BHATT, M. a spol. (2016): Efficacy and safety of psychostimulants for amphetamine and methamphetamine use disorders: a systematic review and meta-analysis. In: *Syst Rev*, 5, 1, 2016, 189.
- BOTVIN, G. J. a spol. (1995): Long-term follow-up results of a randomized drug abuse prevention trial in a white middle-class population. In: *JAMA*, 273, 1995, 1106–1112.

- BOWEN, S. a spol. (2014): Relative efficacy of mindfulness-based relapse prevention, standard relapse prevention, and treatment as usual for substance use disorders: a randomized clinical trial. In: *JAMA Psychiatry*, 71, 5, 2014, 547–56.
- BRADSHAW, M. a spol. (2015): Listening to Religious Music and Mental Health in Later Life. In: *Gerontologist*, 55, 6, 2015, 961–71.
- BROOME, K. M. a spol. (2011): Reducing heavy alcohol consumption in young restaurant workers. In: *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 72, 1, 2011, 117–124.
- COLLINS, S. E. a spol. (2013): *Abstinence Violation Effect. Encyclopedia of Behavioral Medicine*. Springer: New York, 2013, 8–9.
- COUNTED, V. a spol. (2018): Relational spirituality and quality of life 2007 to 2017: An integrative research review. In: *Health Qual Life Outcomes*, 16, 1, 2018, 75.
- ČIKL, J. (2010): Akutní intoxikace. *Zdravotnictví a medicína*. Publikováno 13. 1. 2010. Dostupné z: <https://zdravi.euro.cz/clanek/sestra/akutni-intoxikace-449171>.
- DAVIS, J. P. a spol. (2018): Substance use outcomes for mindfulness based relapse prevention are partially mediated by reductions in stress: Results from a randomized trial. In: *J Subst Abuse Treat*, 91, 2018, 37–48.
- DE SOUSA, A., DE SOUSA, A. (2004): A one-year pragmatic trial of naltrexone vs disulfiram in the treatment of alcohol dependence. In: *Alcohol Alcohol*, 39, 6, 2004, 528–31.
- FIORE, M. C. a spol. (2008): *Treating Tobacco Use and Dependence: 2008 Update*. U.S. Department of Health and Human Services, Washington, 2008, 257.
- FLEMING, M., MANWELL, L. B. (1999): Brief intervention in primary care setting. In: *Alcohol Research and Health*, 23, 1999, 128–137.
- GARCÍA-CALVO, T. a spol. (2009): The phenomenon of physical aggression against health service personnel: different perspectives. In: *Med Law*, 29, 3, 2009, 451–9.
- GBD 2016 Alcohol Collaborators (2018): Alcohol use and burden for 195 countries and territories, 1990–2016: A systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2016. In: *Lancet*, 392 (10152), 2018, 1015–1035.
- GILMARTIN, H. a spol. (2017): Brief Mindfulness Practices for Healthcare Providers – A Systematic Literature Review. In: *Am J Med*, 130, 10, 2017, 219.e1–219.e17.
- GUNN, C. a spol. (2018): A systematic review of the next-day effects of heavy alcohol consumption on cognitive performance. In: *Addiction*, 113, 12, 2018, 2192–93.

- HERSCHBERGER, A. R. a spol. (2016): Transitioning From Cigarettes to Electronic Cigarettes Increases Alcohol Consumption. In: *Subst Use Misuse*, 51, 14, 2016, 1838–45.
- HODGINS, D. C. a spol. (2004): Brief motivational treatment for problem gambling: A 24-month follow-up. In: *Psychology of Addictive Behaviors*, 18, 2004, 293–296.
- HONARMAND, K. a spol. (2011): Effects of cannabis on cognitive function in patients with multiple sclerosis. In: *Neurology*, 76, 13, 2011, 1153–1160.
- CHAITON, M. a spol. (2016): Estimating the number of quit attempts it takes to quit smoking successfully in a longitudinal cohort of smokers. In: *BMJ Open*, 6, 6, 2016, e011045.
- CHIKRITZHS, T. a spol. (2015): Has the leaning tower of presumed health benefits from 'moderate' alcohol use finally collapsed? In: *Addiction*, 110, 5, 2015, 726–727.
- JERATH, R. a spol. (2015): Self-regulation of breathing as a primary treatment for anxiety. In: *Appl Psychophysiol Biofeedback*, 40, 2, 2015, 107–15.
- JONES, R. a spol. (2018): Rates and features of methamphetamine-related presentations to emergency departments: An integrative literature review. In: *J Clin Nurs*, 27, 13–14, 2018, 2569–2582.
- KALINA, K. (2008): *Terapeutická komunita – obecný model a uplatnění v léčbě závislých*. Grada: Praha, 2008, 400.
- KLANIN-YOBAS, P. a spol. (2015): Effects of relaxation interventions on depression and anxiety among older adults: a systematic review. In: *Aging Ment Health*, 19, 12, 2015, 1043–55.
- KOBASA, S. C. (1979): Stressful life events, personality, and health: an inquiry into hardiness. In: *J Pers Soc Psychol*, 37, 1, 1979, 1–11.
- KRUTINA, M., NEŠPOR, K. (2001): Pacienti problémově užívající návykové látky v stomatologické praxi. In: *Progresdent*, 2, 3, 2001, 24–27.
- LAPPIN, J. M. a spol. (2017): Stroke and methamphetamine use in young adults: A review. In: *J Neurol Neurosurg Psychiatry*, 88, 12, 2017, 1079–1091.
- LARSON, S. L. a spol. (2007): *Worker Substance Use and Workplace Policies and Programs* (DHHS publication no. SMA 074273, analytic series A29). Rockville MD: Substance Abuse and Mental Health Services Administration Office of Applied Studies, 2007.
- LEE, N. K. a spol. (2018): Pharmacotherapy for amphetamine dependence: A systematic review. In: *Drug Alcohol Depend*, 191, 2018, 309–337.

- LESTER, D. (2001): Association of alcohol use and suicide in 27 nations of the world. In: *Psychological Reports*, 88, část 2, 2001, 1129.
- LINNEMANN, A. a spol. (2015): Music listening as a means of stress reduction in daily life. In: *Psychoneuroendocrinology*, 60, 2015, 82–90.
- MAMMEN, G. a spol. (2018): Association of cannabis with long-term clinical symptoms in anxiety and mood disorders: A systematic review of prospective studies. In: *J Clin Psychiatry*, 79, 4, 2018, 17r11839.
- MANZONI, G. M. a spol. (2008): Relaxation training for anxiety: A ten-years systematic review with meta-analysis. In: *BMC Psychiatry*, 8, 2008, 41.
- MARLATT, G. A. a spol. (eds) (1985): Relapse prevention: Maintenance strategies in the treatment of addictive behaviors. The Guilford Press: New York, 1985.
- MARLATT, G. A., PARKS, G. A. (2000): Relapse Prevention Therapy: A Cognitive-Behavioral Approach. In: *The National Psychologist*, Publikováno 1. 9. 2000.
- MARMOSTEIN, N. R., IACONO, W. G. (2011): Explaining associations between cannabis use disorders in adolescence and later major depression: a test of the psychosocial failure model. In: *Addict Behav*, 36, 7, 2011, 773–776.
- MAYO-SMITH, M. F. a spol. (2004): Management of alcohol withdrawal delirium. An evidence-based practice guideline. In: *Arch Intern Med*, 164, 2004, 1405–1412.
- MKN-10: Duševní poruchy a poruchy chování (1996). MKN-10, diagnostická kritéria pro výzkum. Psychiatrické centrum: Praha, 1996; 180.
- MONHEIT, B. a spol. (2016): Prescription drug abuse – A timely update. In: *Aust Fam Physician*, 45, 12, 2016, 862–866.
- NEŠPOR, K. (2009): Jak zvládat profesionální stres u pracovníků v oblasti duševního zdraví. In: *Psychiatrie pro Praxi*, 10, 1, 2009, 41–43.
- NEŠPOR, K. (2012a): Zdravotní rizika kanabis. In: *Revue České lékařské akademie* 2012, 8, 21–23.
- NEŠPOR, K. (2012b) [online] *Už jsem prohrál dost*. Aktualizovaná internetová verze dokumentu z roku 2012 [cit. 25. 1. 2019]. Volně dostupné z: <http://drnespor.eu>.
- NEŠPOR, K. (2015a): *Duševní pružnost v každodenním životě*. Portál: Praha, 2015, 144.
- NEŠPOR, K. (2015b): Organizace Anonymní alkoholici a medicína. In: *Praktický lékař* 2015, 95, 2, 2015, 33–34.
- NEŠPOR, K. (2015c): Smích a medicína. In: *Praktický lékař*, 95, 4, 2015, 187–189.

- NEŠPOR, K. (2017): Bažení (craving): klíčový znak návykových nemocí a způsoby, jak ho zvládat. In: *Practicus*, 16, 2017, 25–26. Volně dostupné také na <http://drnespor.eu>.
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L. (2002): „Průchozí“ drogy. Co by měli vědět rodiče a další dospělí, kteří se starají o děti a dospívající. Státní zdravotní ústav: Praha, 2002; 28. Volně také dostupné z: <http://drnespor.eu>.
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L. (2007) Zdravotní rizika počítačových her a videoher. In: *Čes a slov Psychiatr*, 103, 5, 2007, 246–250.
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L. (2016): Tělesná aktivita a návykové nemoci: překvapivá zjištění. In: *Čes-slov Pediatr*, 68, 1, 2016, 57–60.
- NEŠPOR, K., KNOR, J., CSÉMY, L. (2004): Alkohol, neúmyslně způsobená poranění a násilí vůči záchranářům. In: *Čas Lek Česk*, 143, 11, 2004, 779–80.
- NEŠPOR, K., MÜLLEROVÁ, M. (2006): *Jak přestat brát drogy*. Praha: FIT IN, 2006. Internetová verze také volně dostupná z: <http://www.drnespor.eu>.
- NGUYEN, J. a spol. (2016): Adolescent inhalant use prevention, assessment, and treatment: A literature synthesis. In: *Int J Drug Policy*, 31, 2016, 15–24.
- OEI, T. P. a spol. (2010): Effectiveness of group and individual formats of a combined motivational interviewing and cognitive behavioral treatment program for problem gambling: A randomized controlled trial. In: *Behav Cogn Psychother*, 38, 2, 2010, 233–8.
- PALPACUER, C. a spol. (2015): Risks and Benefits of in the Treatment of Adult Alcohol Dependence: A Systematic Literature Review and Meta-Analysis of Published and Unpublished Double-Blind Randomized Controlled Trials. In: *PLoS Med*, 12, 12, 2015, e1001924.
- PETRY, N. M. a spol. (2008): Randomized trial of brief interventions for problem and pathological gamblers. In: *J Consult Clin Psychol*, 76, 2, 2008, 318–28.
- Project MATCH Research Group (1997): Matching alcoholism treatments to client heterogeneity: Project MATCH posttreatment drinking outcomes. In: *J Stud Alcohol*, 58, 1997, 7–29.
- RACKOVÁ, S., JANŮ, L. (2005): Centrální pontinní myelinolýza, hyponatrémie a psychofarmakologická medikace. In: *Psychiatrie*, 9, 4, 2005, 299–306.
- REBAR, A. L. a spol. (2015): A meta-meta-analysis of the effect of physical activity on depression and anxiety in non-clinical adult populations. In: *Health Psychol Rev*, 9, 3, 2015; 366–78.
- REHM, J. (2011): The Risks Associated With Alcohol Use and Alcoholism Alcohol. In: *Research & Health*, 34, 2, 2011, 135–143.

- REŽNÁKOVÁ, V. (2018): Alkoholová demencia. In: *Čes slov Psychiatr*, 11, 2018, 205–212.
- SCHUSTER, R. M. a spol. (2018): One Month of Cannabis Abstinence in Adolescents and Young Adults Is Associated With Improved Memory. In: *J Clin Psychiatry*, 79, 6, 2018, pii: 17m11977.
- STONE, A. L. a spol. (2007): Who is becoming hallucinogen dependent soon after hallucinogen use starts? In: *Drug Alcohol Depend*, 87, 2–3, 2007, 153–63.
- TAFT, C. a spol. (2010): Intimate partner aggression perpetration in primary care chronic pain patients. In: *Violence Vict*, 25, 5, 2010, 649–61.
- VAN DER VELDEN, P. G. a spol. (2007): Smoking as a risk factor for mental health disturbances after a disaster: a prospective comparative study. In: *J Clin Psychiatry*, 68, 1, 2007, 87–92.
- VÁŇOVÁ, A., SKÝVOVÁ, M., CSÉMY, L. (2016): Národní výzkum o spotřebě tabáku a alkoholu v dospělé populaci České republiky. Státní zdravotní ústav: Praha, 2016, 36.
- VÁŇOVÁ, A., SKÝVOVÁ, M., CSÉMY, L. (2017): Užívání tabáku a alkoholu v České republice 2016. Státní zdravotní ústav: Praha, 2017, 36.
- VEVERA, J. a spol. (2018): Deeskalace – základní intervence ke zvládnutí násilí. In: *Čes slov Psychiatr*, 114, 2018, 213–217.
- VŇUKOVÁ, M. a spol. (2017): Decreased Central Nervous System Grey Matter Volume (GMV) in Smokers Affects Cognitive Abilities: A Systematic Review. In: *Med Sci Monit*, 23, 2017, 1907–1915.
- WILLIAMS, J. F. a spol. (2007): Inhalant Abuse. In: *Pediatrics*, 119, 2007; 1009–1017.
- WOHL, P., WOHL, P., TRUNEČKA, P., ŠPIČÁK, J. (2003): Diagnostika abúzu alkoholu u nemocných s podezřením na alkoholovou závislost. In: *Bulletin HPB*, 11, 3, 2003.
- World Health Organization (2014) [online]: Global status report on alcohol and health 2014. World Health Organization: Ženeva, 2014. [Citováno 25. 1. 2019] Dostupné z: www.who.int/substance_abuse/publications/global_alcohol_report/en/.
- WU, L. T. a kol. (2009): The variety of ecstasy/MDMA users: Results from the National Epidemiologic Survey on alcohol and related conditions. In: *Am J Addict*, 18, 6, 2009, 452–61.

Poznámka: Většina citovaných prací autora této knihy je volně dostupná na webových stránkách <http://drnespor.eu>.